

Politički kontekst

Siromaštvo je složen višedimenzijski problem koji predstavlja mnogo više od samog nedostatka sredstava za život i uključuje lišavanje civilnih, društvenih i kulturnih aktivnosti te prilika za političkim uključivanjem i socijalnom mobilnošću (Vijeće EU-a, 2007.). Žene imaju manje prihode u odnosu na muškarce čime su u većem riziku od siromaštva.

Strategija Europa 2020.

- Cilj je strategije postići inteligentan, održiv i uključiv rast u EU-u stvaranjem radnih mjesta i smanjenjem siromaštva.
- Glavni postavljeni cilj strategije jest do 2020. godine spasiti barem 20 milijuna ljudi od siromaštva i socijalne isključenosti.

Europska platforma za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti

- Jedna od sedam glavnih inicijativa Strategije Europa 2020. jedan je od ključnih instrumenata zaštite i promicanja socijalne uključenosti žena. Platforma primjenjuje rodno osviještenu politiku u svojim ključnim inicijativama, poput promicanja jednake ekonomske neovisnosti, procjene razlika u pravima na obiteljsko bolovanje i praćenja promjena smjera postojećih direktiva koja se tiču prava na obiteljsko bolovanje.

Europski pakt za ravnopravnost spolova (2011. – 2020.)

- Potvrđuje posvećenost Vijeća da ostvari napore EU-a vezane za ravnopravnost spolova, osobito u trima područjima važnima za ravnopravnost spolova, točnije u području zapošljavanja, obrazovanja te osobito u promicanju socijalne uključenosti smanjenjem siromaštva.

Strateški ciljevi BPfA-a i pokazatelji EU-a

Vijeće je 2007. godine usuglasilo tri pokazatelja na razini EU-a, uključujući i dva potpokazatelja za mjerenje napretka u EU-u vezanog za ostvarenje ciljeva BPfA-a. Tim pokazateljima promatra se stopa rizika od siromaštva na

- A.1.** Pregledati, usvojiti i zadržati makroekonomske politike i razvojne strategije koje rješavaju potrebe i napore žena pogođenih siromaštvom.
- A.2.** Izmijeniti zakone i administrativne prakse kako bi se osigurala jednaka prava i pristup ekonomskim sredstvima za žene.
- A.3.** Pružiti ženama pristup mehanizmima i institucijama koje se bave štednjom i kreditiranjem.
- A.4.** Razviti rodno utemeljene metodologije i provesti istraživanja kako bi se riješio problem feminizacije siromaštva.

temelju dobi, spola i vrsti kućanstva, uključujući roditelje samce s uzdržavanom djecom, te stopa neaktivnosti na temelju dobi i spola.

U bazi podataka „Žene i muškarci u EU-u – činjenice i brojke” koju je razvio Europski institut za ravnopravnost spolova nalaze se najnoviji podaci i informacije o ovim indikatorima i dostupni su na adresi <http://eige.europa.eu/content/women-and-men-in-the-eu-facts-and-figures>

Zaključci na temelju podataka prikupljenih diljem EU-a

Povećala se stopa rizika od siromaštva

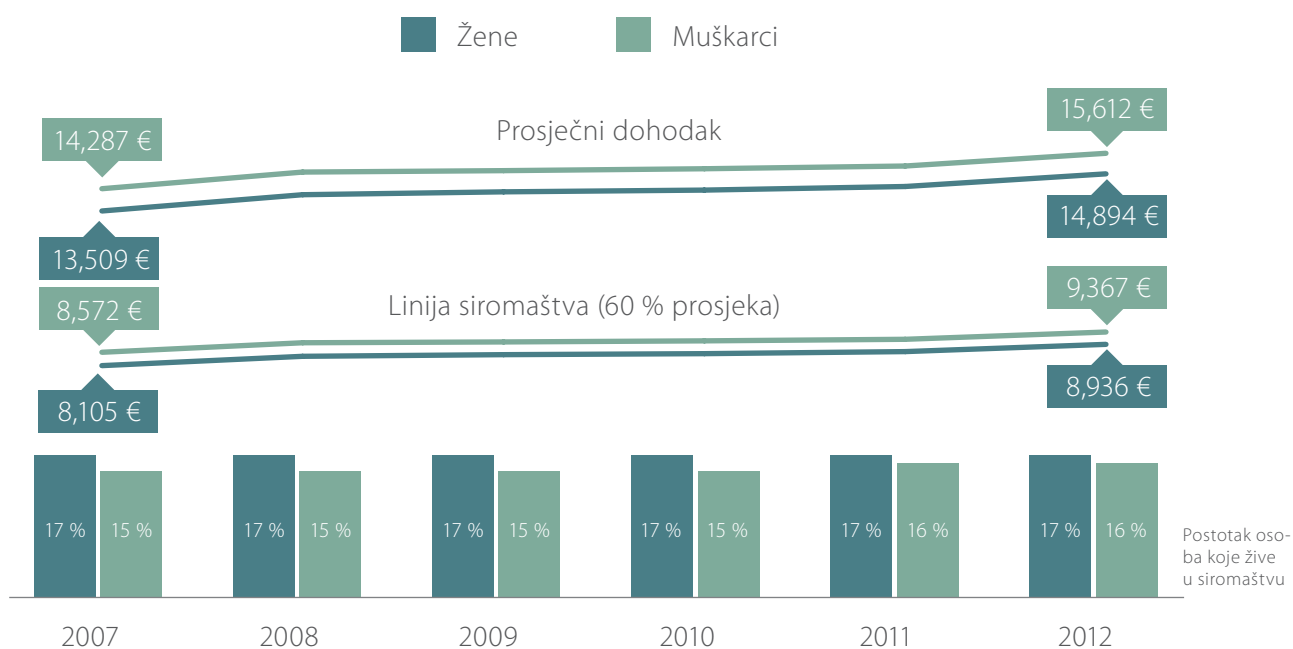
Godine 2012. u riziku od siromaštva bilo je 17 % stanovništva EU-a, pri čemu su žene bile u malo većem riziku od siromaštva nego muškarci. To se može djelomično objasniti činjenicom da diljem Europe žene imaju manje plaće i rade u lošijim radnim uvjetima u odnosu na muškarce. Jednako tako, veća je vjerojatnost da će žene biti zaposlene na nepuno radno vrijeme, da će imati ugovore na određeno vrijeme ili da će izostajati s posla zbog skrbi za druge osobe.

Uz blago povećanje rizika od siromaštva za žene i muškarce (do 0,2 postotna boda) od 2007. godine, razlika između spolova smanjila se na nešto više od 1 % u 2012. godini. Dok je prosječno povećanje umjereno u EU-u istovremeno postoji znatan porast rizika od siromaštva u dvjema trećinama država članica, a osobito u onima najteže pogođenima krizom.

Mjerenje rizika od siromaštva povezano je s prosječnim dohotkom. Stoga se možda neće potpuno u obzir uzeti

POSTOTAK ŽENA I MUŠKARACA U EU-U KOJI ŽIVE U SIROMAŠTVU, RAZDOBLJE 2007. – 2012.

Izvor: Eurostat, EU-SILC

razina siromaštva u državama članicama u kojima je zabilježen pad prihoda.

Dob je važan čimbenik rizika od siromaštva

Mlade osobe u dobi između 16 i 24 godine u najvećem su riziku od siromaštva (24 % 2012. godine u EU-u), a on se od 2007. godine povećao u većini država članica. Veća je vjerojatnost rizika od siromaštva za mlade žene iz te dobne skupine (razlika između spolova iznosila je 2012. godine 1,6 postotnih bodova) što predstavlja malo veću razliku između spolova u odnosu na cjelokupno stanovništvo.

Stopa rizika od siromaštva u žena između 25 i 49 godina starosti, koje su glavne godine za odgoj djeteta, u 19 država članica premašuje stopu u muškaraca, dok su općenito u EU-u razlike između žena i muškaraca male.

Dob je povezana s rastućom razlikom između spolova u odnosu na rizik od siromaštva. Starije žene (iznad 65 godina) u mnogo su većem riziku od siromaštva od starijih muškaraca (16 % u odnosu na 12 % u 2012. godini). U više od polovice od 28 država članica, njih 17, postoje razlike između spolova u odnosu na mirovine koje su veće od 30 % (39 % u EU-u). Ta velika razlika između spolova može se pripisati zajedničkom utjecaju nižih dohodaka za žene i manjih ili prekinutih doprinosa za socijalno osiguranje povezanih s razlikom između spolova u odnosu na plaću, većem broju poslova na nepuno radno vrijeme i prekinutih doprinosa za socijalno osiguranje tijekom trudnoće te zbog odgovornosti povezanih s brigom za druge osobe.

Samci, a posebno samohrani roditelji u većem su riziku od siromaštva

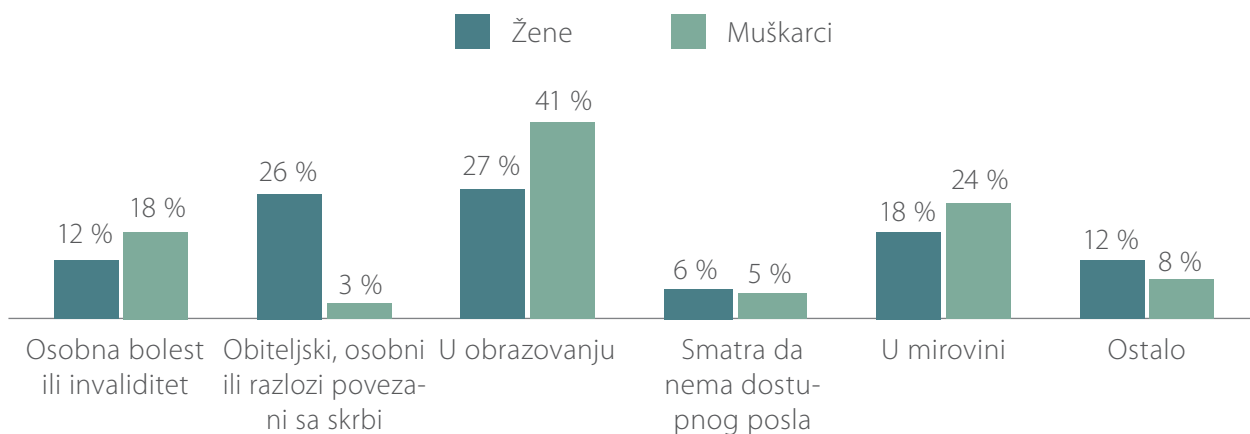
Godine 2012. diljem EU-a 25 % samaca bilo je u riziku od siromaštva, a žene su bile u neznatno većem riziku u odnosu na muškarce (26 % u odnosu na 25 %). Razlika između spolova u odnosu na rizik od siromaštva smanjila se od 2007. godine pod velikim utjecajem lošije situacije među muškarcima samcima (od 22 % u 2007. na 25 % u 2012.), osobito u deset država članica.

Rizik od siromaštva pojavljuje se kada u kućanstvu živi uzdržavano dijete, a povećava se s većim brojem uzdržavane djece. Stopa rizika od siromaštva među samohranim roditeljima, većina kojih su žene, dosegla je 2012. godine 34 % te i dalje samohrane roditelje stavlja u veći rizik od siromaštva u odnosu na samce/ice koji ne uzdržavaju druge članove obitelji. Brojni samohrani roditelji moraju kombinirati roditeljstvo i skrb za dijete s poslom što može dovesti do neizvjesnijeg i slabije plaćenog posla s nižom razinom socijalne zaštite. Niži prihodi u žena, prikazani razlikom između spolova u odnosu na plaću, izlažu samohrane majke/skrbnice većem riziku od siromaštva.

Neke skupine žena u EU-u posebno su izložene siromaštvu, kao što su samohrane majke, žene koje pripadaju nacionalnim manjinama, migrantice, mlađe te starije žene. Tim skupinama potrebno je donošenje posebnih mjera koje su usmjerene rješavanju problema siromaštva.

GLAVNI RAZLOG ZAŠTO ŽENE U DOBI IZMEĐU 15 I 64 GODINE NE TRAŽE ZAPOSLENJE U EU-U, 2012.

Izvor: Eurostat, EU-LFS

Niža ekonomska aktivnost žena važan je čimbenik rizika od siromaštva

Razmjerno više žena ekonomski je neaktivno u odnosu na muškarce diljem država članica. Razmjer ekonomski neaktivnih žena i muškaraca u dobi između 15 i 64 godine smanjio se od 2007. godine u državama članicama. To smanjenje bilo je izraženije u žena čime se na razini EU-a u tom razdoblju djelomično smanjila razlika između spolova u odnosu na neaktivnost. Bez obzira na to, razmjer neaktivnih žena u 2012. godini bio je još uvijek

znatno veći nego razmjer neaktivnih muškaraca, a žene su imale najmanje šest puta veću vjerojatnost da budu neaktivne zbog skrbi ili drugih obiteljskih odgovornosti.

Radni status je ključan za ekonomsku neovisnost muškaraca i žena. Neaktivnost i uobičajeno prekidanje radnog odnosa povećavaju rizik od siromaštva kod žena. Žene imaju veću vjerojatnost razvijanja ekonomske ovisnosti, a njihovi obrasci zapošljavanja mogu kasnije u životu dovesti do nižeg prihoda i socijalne zaštite.

Zaključci iz EIGE-ovog rada na dobrim praksama:

Žene iz ruralnih područja: zapošljavanje i nove tehnologije – Španjolska

Žene iz ruralnih područja: projekt zapošljavanja i novih tehnologija uključuje lokalne skupine za djelovanje u pet španjolskih regija: Andaluziji, Asturiasu, Castilli-La Manchi, Castilli y Leónu i Madridu. Inicijativom su se promicale ženske poduzetničke i socijalne ekonomske inicijative (zadruga, poduzeća u radničkom vlasništvu i partnerstva) upotrebom IKT-a. Sudionice su bile žene između 20 i 60 godina starosti koje žive u ruralnim područjima. Projektom je posebna pozornost posvećena mladim ženama uključenima u neformalne aktivnosti. Glavni ishod projekta bila je pružena potpora za oko 1000 žena, 11 provedenih tečajeva obuke za njih 833 te osnivanje 43 nova poduzeća.

Goldrausch – Njemačka

Goldrausch Ženenetzwerk mala je nevladina organizacija koja od 1982. godine djeluje na području Berlina. Cilj je te organizacije pomoći poslovnim ženama u Berlinu osnovati i uložiti u vlastita poduzeća davanjem beskamratnih mikrozajmova. U proteklih nekoliko godina projekt se posebno usredotočio na žene iznad 45 godina starosti koje imaju useljeničko podrijetlo. Sve korisnice vode poduzeća koja se sastoje od samo jedne osobe, a većina ih je u uslužnom sektoru: primjerice, kozmetičke usluge, restorani, prirodni pripravci, prodavaonice na malo, pekarnice i usluge skrbi za djecu. Organizacija Goldrausch dodijelila je između 1982. i 2007. godine oko 850 000 EUR za više od 450 poslovnih žena i projekata u Berlinu. Između rujna 2010. i 2013. godine organizacija Goldrausch dodijelila je 70 zajmova ukupne vrijednosti 240 000 EUR. Stopa gubitka izuzetno je niska i iznosi 1,3 %.

POBOLJŠANJA I PREPREKE U PODRUČJU A: ŽENE I SIROMAŠTVO

POBOLJŠANJA

- Sve je više žena ekonomski aktivno.
- Zabilježeno je općenito sužavanje razlike između spolova u odnosu na ekonomski neaktivno stanovništvo.
- Samohrane majke i marginalizirane skupine žena dobivaju dodatnu pomoć i potporu.
- Provode se reforme u organizaciji mirovina radi prilagodbe različitim tipskim kretanjima karijera muškaraca i žena.

PREPREKE

- Žene i dalje imaju veću vjerojatnost rizika od siromaštva u odnosu na muškarce.
- Rizik od siromaštva za kućanstva sa samohranim roditeljima u Europskoj se uniji povećao, a broj samohranih majki je još uvijek nesrazmjern broju samohranih očeva.
- Još uvijek je puno veća vjerojatnost da će žene biti više ekonomski neaktivne od muškaraca zbog odgovornosti povezanih sa skrbi za obitelj.
- Neaktivnost i uobičajeno prekidanje radnog odnosa povećavaju rizik od siromaštva žena.

Put prema naprijed za EU

- Ojačati mjere koje podržavaju ravnopravnost spolova u ekonomskoj aktivnosti.
- Uključiti rodno osviještenu politiku u inicijative ekonomskog razvoja.
- Promicati jednakost pri zapošljavanju kako bi se postigla jednaka ekonomska neovisnost i financijska sigurnost.
- Pružiti potporu inicijativama kojima se povećava svijest o važnosti ekonomske neovisnosti žena za smanjenje siromaštva.
- Tražiti rješenje za posljedice koje prekinute karijere i različiti radni obrasci, kao što je rad na nepuno radno vrijeme, imaju na rizik od siromaštva kod žena tijekom njihova života.
- Razviti usmjerene političke mjere za konkretne skupine žena koje su u najvećem riziku od siromaštva kao što su mlađe/starije žene ili samohrane majke.
- Nastaviti s reformom organizacije nacionalnog mirovinskog sustava uzimajući u obzir rodnu dimenziju pri dodjeljivanju prava na mirovinu.
- Rješavati problem siromaštva djece uključivanjem rodne perspektive i holističkog pristupa kojim se razvijaju sinergije između socijalne uključenosti i ostalih područja politika (kao što su obrazovanje, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, zdravlje, kućanstvo i životni okoliš) te primjenom ostalih instrumenata (kao što su programi financiranja EU-a).

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE)

Europski institut za ravnopravnost spolova je centar znanja o ravnopravnosti spolova Europske unije. EIGE pruža podršku kreatorima politika i svim relevantnim institucijama u njihovim nastojanjima da ravnopravnost između žena i muškaraca postane stvarnost za sve Europljane i šire tako što im pruža konkretnu stručnu podršku i uvid u usporedive i pouzdane podatke o rodnoj ravnopravnosti u Europi.

Više informacija dostupno je na <http://eige.europa.eu/>

Informacijski dokumentacijski centar (RDC) pri Europskom institutu za ravnopravnost spolova je inovativno i praktično oruđe razvijeno s ciljem pružanja pomoći u lociranju ključnih izvora o ravnopravnosti spolova, omogućavanja razmjene znanja među onima koje zanimaju politike za ravnopravnost spolova, i s ciljem kreiranja virtualnog prostora za razgovor i diskusiju.

Više informacija dostupno je na <http://eige.europa.eu/rdc>

Kontakt:

Europski institut za ravnopravnost spolova
Gedimino pr. 16, LT-01103 Vilnius, LITVA
Tel. +370 5 215 7444, Tel. +370 5 215 7400

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

<https://eurogender.eige.europa.eu>

ISBN 978-92-9218-563-3

doi:1 **MISSING**

MH-04-15-022-DE-N